

ВІДГУК

рецензента – Андрія Олексійовича Собакаря, завідувача кафедри адміністративного права і процесу, доктора юридичних наук, професора на дисертацію Ващіліна Романа Вікторовича на тему «Адміністративно-правові засади громадського контролю за діяльністю Національної поліції України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право»

Обрана тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною та своєчасною з огляду на сучасний стан розвитку української держави, трансформацію системи правоохоронних органів і зростання суспільного запиту на підзвітність та прозорість діяльності Національної поліції України. Ефективне функціонування інституту громадського контролю виступає важливим чинником зміцнення довіри населення до поліції, підвищення результативності її діяльності та формування партнерських відносин між державою і громадянським суспільством. Особливої значущості зазначена проблематика набуває в умовах дії правового режиму воєнного стану, коли розширення повноважень правоохоронних органів поєднується з необхідністю забезпечення дотримання прав і свобод людини, запобігання зловживанням владою та підтримання демократичних стандартів публічного управління. У цьому контексті дослідження адміністративно-правових засад громадського контролю за діяльністю Національної поліції України відповідає актуальним потребам правової науки та практики, сприяє пошуку ефективних механізмів взаємодії поліції з громадськістю та має важливе теоретичне й прикладне значення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна відповідають рівню такого дослідження. Дисертація є одним з перших в науці адміністративного права комплексних досліджень адміністративно-правових засад громадського контролю за діяльністю Національної поліції України із врахуванням умов дії

правового режиму воєнного стану. У результаті виконаного дослідження напрацьовано конкретні та дієві пропозиції щодо поліпшення адміністративно-правового забезпечення громадського контролю за діяльністю Національної поліції.

На виконання задач дослідження в межах дисертації було розглянуто Громадський контроль за діяльністю поліції як об'єкт адміністративно-правового дослідження (окреслені перспективні напрями наукових досліджень у сфері громадського контролю за діяльністю Національної поліції, а саме проблематика реалізації форм громадського контролю в умовах дії правового режиму воєнного стану; функціонування громадського контролю в умовах післявоєнної відбудови та на деокупованих територіях; залучення громадян до такого контролю на деокупованих територіях; відповідності питань безпеки і доцільності обмеження форм громадського контролю, ймовірного підходу щодо «зонування» територій України відповідно до ситуації із безпекою та відновлювати форми контролю у тих регіонах, які знаходяться далеко від безпосереднього театру бойових дій); здійснено історико-правовий огляд формування інституту громадського контролю за діяльністю поліції (наведено періодизацію історії становлення інституту громадського контролю за діяльністю поліції); проаналізовано чинну систему нормативно-правового забезпечення громадського контролю за діяльністю Національної поліції України; встановлено поняття та ознаки громадського контролю за діяльністю Національної поліції України; визначено мету, завдання та принципи громадського контролю за діяльністю Національної поліції України; висвітлено основні інструменти (форми і методи) громадського контролю за діяльністю Національної поліції України; проаналізований зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення інституту громадського контролю за діяльністю Національної поліції України та на основі нього надані конкретні рекомендації щодо його втілення в Україні; встановлені основні шляхи адміністративно-правових засад удосконалення системи правового

забезпечення громадського контролю за діяльністю Національної поліції України.

Загальне позитивне враження від представленого дослідження підкріплюється отриманими результатами, які характеризують його наукову новизну.

Обґрунтовано доцільність внесення змін у чинне законодавство, норми якого регулюють суспільні відносини у сфері громадського контролю за діяльністю поліції (щодо форм громадського контролю, необхідності деталізації положень Закону України «Про Національну поліцію» щодо громадського контролю шляхом розроблення підзаконного нормативного акта, у якому має бути врегульовано типові форми контролю, його цілі, завдання, принципи, термінологічну базу, критерії ефективності, гарантії незалежності суб'єктів громадського контролю, а також встановлено правові обмеження щодо участі осіб, дії яких суперечать інтересам національної безпеки та демократичного правопорядку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна забезпечується: по-перше, плідним використанням розгорнутої методології наукового дослідження правових явищ; по-друге, рівнем узагальнення теоретичних висновків і поглядів, викладених у вітчизняній та зарубіжній літературі, правових концепціях і відповідних програмах; по-третє, ретельним вивченням джерел позитивного права; по-четверте, належною апробацією результатів дослідження і їх оприлюдненням, відповідно до встановлених МОН України вимог

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права та процесу. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень дисертанта. Для аргументації власних положень і висновків дослідник використовував напрацювання інших учених, належні посилання на які містяться у роботі.

Повнота висвітлення результатів дослідження зумовлена тим, що основні положення та результати дисертації викладено в 4 наукових статтях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони мають як науково-теоретичну, так і практичну сферу застосування. Положення та висновки дисертації можуть бути підґрунтям для подальшого дослідження адміністративно-правових засад громадського контролю за діяльністю Національної поліції України.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. У цілому позитивно оцінюючи дисертацію Ваціліна Р.В. необхідно висловити ряд зауважень, звернути увагу на твердження, що викликають сумніви та можуть слугувати підґрунтям для дискусії під час її захисту:

1. У роботі визначено завдання та окреслено основні форми громадського контролю за діяльністю Національної поліції України, а також звернуто увагу на доцільність встановлення певних вимог до осіб, які залучаються до здійснення такого контролю. Водночас у дослідженні не сформовано цілісної системи суб'єктів громадського контролю, не розмежовано їх правовий статус та повноваження, що ускладнює розуміння інституційної побудови механізму громадського контролю та практичних можливостей реалізації його окремих форм.

2. Ад'юнкт достатньо ґрунтовно аналізує історичні аспекти взаємодії населення українських земель із правоохоронними органами в межах різних державних утворень, однак поза увагою залишено досвід такої взаємодії у XIX столітті на територіях, що входили до складу Австрійської та Австро-Угорської імперій. Урахування цього історико-правового матеріалу дозволило б повніше відобразити еволюцію підходів до публічного порядку, поліцейської діяльності та форм участі населення у контролі за нею.

3. У дисертаційному дослідженні проаналізовано значний масив праць вітчизняних науковців, що свідчить про ґрунтовне опрацювання національної доктрини адміністративного права. Водночас, на нашу думку, наукову аргументацію доцільно було б посилити шляхом ширшого залучення праць іноземних дослідників, які розкривають проблематику громадського контролю за діяльністю поліції, зокрема з огляду на різноманіття моделей демократичного нагляду та їх адаптаційний потенціал для українських умов.

4. Недостатньо розкритою видається наведена у підрозділі 2.3 теза щодо необхідності законодавчого закріплення переліку підстав, умов або мотивів прийняття резолюції недовіри керівникові органу поліції. Зазначене положення потребувало б конкретизації шляхом формування чіткого переліку таких підстав, їх правового обґрунтування та співвіднесення з принципами законності, підзвітності й стабільності функціонування органів поліції, що надало б запропонованій ідеї більшої наукової та практичної визначеності.

Слід зазначити, що висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і викликані скоріше наявністю новаторських ідей, а також складністю обраного предмету наукового аналізу.

На підставі викладеного слід резюмувати, що дисертація «Адміністративно-правові засади громадського контролю за діяльністю Національної поліції України» є завершеною самостійною науковою працею, у якій отримано низку нових науково обґрунтованих теоретичних і прикладних результатів. У сукупності вони спрямовані на розв'язання конкретного наукового завдання, що полягає у формуванні цілісної концепції адміністративно-правового забезпечення громадського контролю за діяльністю Національної поліції України, виявленні проблем нормативного регулювання та практичної реалізації його форм, а також у розробленні пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства з метою підвищення рівня підзвітності, прозорості та ефективності діяльності поліції, зокрема в умовах дії правового режиму воєнного стану. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки

України від 12.01.2017 № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Ващілін Роман Вікторович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –

**завідувач кафедри адміністративного
права і процесу**

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор

Андрій СОБАКАРЬ

Підпис засвідчую:

Проректор Дніпровського

державного університету внутрішніх справ,

Заслужений діяч науки і техніки України,

доктор юридичних наук, професор

Олександр ЮШІН